

Asia

Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari ja sosiaalisen ulottuvuuden kehittäminen

Kokous

U/E/UTP-tunnus

E 59/2016 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Euroopan komissio julkaisi 8.3.2016 tiedonannon koskien Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria (E 59/2016 vp). Kyseinen tiedonanto käynnisti vuoden 2016 loppuun asti kestäneen julkisen kuulemisen.

Euroopan komission julkaisee 26.4.2017 Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskevan tiedonannon sekä lainsäädäntöaloitteita. Samana päivänä julkaistaan myös komission keskustelupaperi Euroopan sosiaalisen ulottuvuuden kehittämisestä. Komissio kertoi julkaisevansa joukon keskustelupapereita Euroopan tulevaisuutta koskevan valkoisen kirjan julkaisun yhteydessä. Koskien sosiaalista ulottuvuutta Suomi perustaa tulevassa käsittelyssä kantansa seuraaviin näkökohtiin. Kantaa tullaan täydentämään tarpeen mukaan käsittelyn edetessä.

Suomen kanta

Sosiaalisen ulottuvuuden kehittäminen on tärkeä keskustelun aihe EU-tasolla, etenkin huomioiden teknologisesta kehityksestä johtuvat työelämän muutokset ja talouskriisin aiheuttamat sosiaaliset haasteet. Komissio on sosiaalista ulottuvuutta koskevissa alustavissa keskusteluissa todennut, että tuleva keskustelupaperi kattaisi sosiaali- ja työllisyysasioiden lisäksi myös muun muassa ikääntymiseen, terveyteen, tutkimukseen, kuluttaja-asioihin sekä EMU:n kehittämiseen liittyviä kysymyksiä. Tässä keskustelussa tulee ottaa huomioon EU:n toimivallan rajat, eikä kansalaisille tule antaa sellaista kuvaa, että Euroopan unionin tehtävä olisi ratkaista kysymyksiä, jotka kuuluvat jäsenmaiden toimivaltaan. EU:n tulee toimia niissä asioissa, joissa sillä on toimivalta ja tukea jäsenmaiden toimia silloin, kun EU-toimivaltaa ei ole.

Euroopan sosiaalisen ulottuvuuden tulee perustua kahteen pääelementtiin, osallistavaan kasvuun ja sisämarkkinoiden oikeudenmukaisuuteen. Lisäksi muun muassa sisämarkkinoiden kannalta on tärkeää, että sosiaalisen ulottuvuuden puitteissa tehtävät aloitteet kattavat kaikki EU-maat.

Osallistava kasvu

Vahva Eurooppa perustuu taloudelliseen kasvuun ja sosiaaliseen kehitykseen, jotka ovat toisiaan tukevia. Osallistavan Euroopan edellytyksenä on talouden ja työllisyyden kasvu, syrjäytymisen estäminen, modernit ja osallistavat koulutusjärjestelmät sekä riittävät ja kestävät sosiaalisen suojelun järjestelmät, jotka panostavat myös ennaltaehkäiseviin toimiin.

Uudet työnteon muodot ovat muuttaneet työnantajan ja työntekijän perinteistä suhdetta. Niille ovat ominaisia myös epätyypilliset työn tekemistavat ja työntekopaikat tai työn epäsäännöllisyys. Tästä syystä sekä EU- että kansallisella tasolla tulisi tarkastella ja tarvittaessa uudistaa työ- ja sosiaaliturvalainsäädäntöä työsuojelun tasoa alentamatta. Tässä tulee kunnioittaa kansallisia järjestelmiä ja sosiaalisia malleja sekä työmarkkinaosapuolten roolia.

Osallistava kasvu edellyttää sekä miesten että naisten aktiivista osallistumista työmarkkinoille. Naisten työllisyysaste EU-alueella vuonna 2016 (66 %) oli noin kymmenen prosenttiyksikköä miehiä alhaisempi. Naisten työllisyysasteen nostaminen on merkittävä taloudellinen voimavara. EU:n tulee jatkaa toimia työelämän tasa-arvon, työ- ja perhe-elämän yhteensovittamisen sekä palkkatasa-arvon edistämiseksi. Sukupuoli- ja tasa-arvonäkökulman tulisi olla Euroopan sosiaalisen ulottuvuuden poikkileikkaava teema.

Sisämarkkinoiden oikeudenmukaisuus

Sisämarkkinat ovat merkittävin talouskasvun lähde Euroopalle. Suomi edistää aktiivisesti sisämarkkinoiden syventämistä. Samalla kun sisämarkkinoita syvennetään, tulee myös huolehtia niiden oikeudenmukaisuudesta. Tämä tarkoittaa yritysten tasapuolisia kilpailuolosuhteita ja yhtäläistä kohtelua kaikille EU-kansalaisille. Hyvät työolosuhteet ovat keskeisiä yritysten tuottavuuden ja työntekijöiden motivaation kannalta. Ennaltaehkäisevät toimenpiteet ovat pitkällä tähtäimellä taloudellisesti järkeviä. Sisämarkkinoilla tulee vallita korkeat sosiaaliset standardit, jotka eivät mahdollista sosiaalisten oikeuksien polkemista. Työntekijöiden liikkuvuutta tukevat toimet ovat keskeinen osa EU:n sisämarkkinoita.

Toimenpiteet sosiaalisen ulottuvuuden vahvistamiseksi

EU:n sosiaalisen ulottuvuuden vahvistaminen ei edellytä uusia EU-tason välineitä tai prosesseja, kuten sitovien yhtenäisten minimistandardien luomista. Suomi suhtautuu varauksellisesti myös uusien tulonsiirtomekanismien luomiseen EU-maiden välille. Suomen lähtökohtana on, että jokainen jäsenvaltio kantaa vastuun omasta talouspolitiikastaan. Suomi ei kannata jäsenvaltioiden työllisyys- ja sosiaalipoliittisten rakenteiden ja toimintatapojen harmonisointia. Maiden välillä on merkittäviä eroja, mitä tulee järjestelmien rakenteisiin, tilanteisiin, tarpeisiin ja lähestymistapoihin.

Sosiaalista ulottuvuutta voidaan edistää vahvistamalla EU:n perusoikeuskirjan toimeenpanoa. EU-tasolla työ- ja sosiaalipoliittisia tavoitteita kehitetään eurooppalaisen ohjausjakson sisällä, jossa työllisyys- ja sosiaalipoliittiset näkökohdat otetaan aiempaa paremmin huomioon. Lisäksi on tärkeää aina arvioida EU-tason toimien työllisyys-, sosiaali- ja hyvinvointivaikutuksia.

Pääasiallinen sisältö

Komission 26.4.2017 julkaistavien aloitteiden sisältö ei vielä ole tiedossa.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Mahdollisten tulevien toimenpiteiden oikeusperusta määritellään aikanaan.

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Komission 8.3.2016 julkaistua tiedonantoa on käsitelty useissa eri jaostoissa (EU25, EU26, EU27, EU28, EU29, EU30, EU33) lukuisia kertoja vuoden 2016 aikana.

EU-ministerivaliokunta 7.4.2017

Eduskuntakäsittely

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta 7.9.2016 ja 17.2.2017
Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta 7.9.2016 ja 14.2.2017

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Komission tiedonanto Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarista COM(2016) 127 final

Komission 26.4.2017 julkaistavia asiakirjoja ei vielä ole käytössä.

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Ville Korhonen, VNK, +358 50 336 8017
Liisa Heinonen, TEM, +358 50 396 0605
Pasi Korhonen, STM, +358 2951 63649
Minna Polvinen, OKM, +358 2953 30262
Johanna Hulkko, OKM, +358 2953 30318

EUTORI-tunnus

EU/2016/0739

Liitteet

Viite

VNEUS2016-00380

Asiasanat	EMU, koulutus, sosiaalinen suojelu, sosiaalipalvelut, sosiaalipolitiikka, sosiaaliturva, syrjintä, tasa-arvo, terveyspolitiikka, työllisyys, työvoimapolitiikka, työoikeus
Hoitaa	OKM, OM, STM, TEM, VM
Tiedoksi	EUE, SM, TULLI, UM, VNK, VTV, YM
